

Кубрак Т.І.,
студентка Юридичний факультет,
Інститут державного управління і права,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ
Маліцька А.В.,
студентка
Юридичний факультет,
Інститут державного управління і права,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ
Науковий керівник: Зуєва В.О., к.п.н., доцент

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ТЕХНОГЕННОГО ЗАСМІЧЕННЯ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Актуальною проблемою практичної космонавтики, а, отже, і сучасного міжнародного космічного права стає проблема техногенного засмічення космічного простору.

Питання про засмічення навколоземного космічного простору "космічним сміттям" виникло понад півстоліття тому, з початком запусків штучних супутників в кінці 50-х років. Але лише порівняно недавно, в 1993 році проблема отримала офіційний міжнародний статус.

Засмічення космічного простору загальмовує подальший розвиток космічної діяльності.

Близько 5000 космічних об'єктів було запущено протягом 50 років розвитку космонавтики. Наразі в космосі функціонують не більш ніж 500 з них, переважна ж більшість припинила своє існування, перетворившись саме на космічне сміття. Вони залишаються в космічному просторі і становлять найбільшу для нього екологічну проблему.

Орбітальне сміття з кожним роком все більше накопичується й розповсюджується в космічному просторі. Кількість космічного сміття в навколоземному просторі наблизилася до небезпечної межі і, навіть, якщо припинити космічні запуски, кількість штучних об'єктів у космосі все одно буде зростати за рахунок зіткнень і подрібнень тих, які вже знаходяться на орбіті. Є припущення, що до 2055 року кількість нових уламків, які обертатимуться навколо Землі, буде зростати швидше, ніж вони будуть згорати в атмосфері, що створить серйозну загрозу для космонавтики в цілому та, особливо, для пілотованих польотів.

Згідно зі статистикою за останнє десятиліття Каталог космічного сміття містив 12351 об'єктів. За даними НАСА, найбільше штучних об'єктів (4310) мають радянське і російське походження. З них – 1361 супутник (з них близько 100 діючих), а 2949 об'єктів – ступені ракетно-

носіїв, розгінні блоки і їхні фрагменти. Друге місце після Росії за кількістю космічного сміття посідає США. На їхньому рахунку – 4188 об'єктів: 3115 ступенів ракетноносіїв та інших фрагментів космічної техніки, а також 1073 космічних апаратів (з яких діючих понад 400). Третє місце належить Китаю – 2631 штучний об'єкт: 2568 ступенів ракет і фрагментів космічної техніки, 63 діючих і недіючих космічних апаратів. На рахунку Франції 362 космічні об'єкти, Японії – 172, Індії – 141, Європейського космічного агентства – 73. На решту космічних держав доводиться 474 орбітальні космічні об'єкти, з яких – 386 діючих і недіючих супутників, 88 ступенів ракетноносіїв, розгінних блоків і фрагментів космічної техніки.

Космічне сміття (головним чином літальні апарати, які відслужили свій термін), по довільним орбітам обертається навколо планети з величезною швидкістю. Ці об'єкти мають величезний запас кінетичної енергії. Час від часу вони стикаються, утворюючи ще більшу кількість дрібних об'єктів – і чим вони дрібніші, тим небезпечнішими вони стають для діючих супутників і літальних апаратів. При достатньо великій кількості зіткнень, кількість нових уламків, які виникають лавиноподібно, може зробити навколоземний космічний простір (НКП) абсолютно непридатним для польотів.

В деяких випадках об'єкти "космічного сміття", які містять на борту небезпечні (ядерні, токсичні і т. п.) матеріали або просто мають великі розміри, можуть представляти пряму небезпеку і для Землі – при їх неконтрольованому сході з орбіти, неповному згорянні при проходженні щільних шарів атмосфери Землі і випаданні уламків на населені пункти, промислові об'єкти, транспортні комунікації і т. п.

Для запобігання засміченню космічного простору працівники Інституту астрономії РАН доктори фізико-математичних наук Л.В. Рихлова і М.А. Смірнов радять вжити таких заходів, як вдосконалення методики моделювання фрагментів космічного сміття на основі спеціальних експериментів і узгодження параметрів моделей з отриманими даними, а також вивчення загальних закономірностей процесу міграції речовин у Сонячній системі, виявлення і каталогізація космічного сміття, постійне спостереження за штучними об'єктами тощо [2, с. 39].

Проблема боротьби з "космічним сміттям" наразі має надзвичайно важливе значення. Якщо в найближчий час не будуть урегульовані правові питання, пов'язані з попередженням та зменшенням кількості "космічного сміття", що передбачали б перехід на нову технологію експлуатації ракетно-космічної техніки; встановленням відповідальності за збільшення кількості таких об'єктів, що генерують нове сміття; розроб-

ленням міжнародно-правових засобів врегулювання порушеної проблеми, то через певний час рівень засміченості навколоземного космосу унеможливить як наукові дослідження космічного простору, так і його практичне використання для вирішення глобальних проблем людства: сировинної, енергетичної, екологічної, інформаційної та ін.

Література:

1. Космічне право України: збірник нац. і міжнар. правових актів / [упоряд. І.П. Андрушко, О.В. Беглий]; відп. ред. Н.Р. Малишева та Ю.С. Шемшученко.— [3-тє вид., переробл. та допов.].— К. : Юрінком Інтер, 2001.— 352 с.
2. Мальцев А. К. Мусор в космосе // Наука в России.— 2001.— 4 с.
3. Про космічну діяльність: Закон України 15.11.1996 № 502/96-ВР // Відомості Верховної Ради України.— 1997.— № 1.— Ст. 2.
4. Шийко Ц.Т. Актуальные проблемы прогрессивного развития космического права // Юрист. 1999.— № 9.— С. 40-43.

УДК 340.656(043.2)

Купрієнко С.В.,
студент,

Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів
Науковий керівник: Остапенко Л.А., к.ю.н., доцент

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ВІД ПРОДАЖУ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ У НЕЗАКОННОМУ ВОЛОДІННІ

Злочинна діяльність з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, становить величезну небезпеку для економіки України, а посилення боротьби з нею — питання, які заслуговують на посилену увагу та поглиблене вивчення. Боротьба з цим суспільно небезпечним явищем становить одне з першочергових завдань як для підрозділів боротьби з економічною злочинністю, так і правоохоронних органів в цілому.

Метою роботи є: дослідження етапів легалізації (відмивання) доходів від продажу транспортних засобів, які перебували у незаконному володінні, їх кримінально-правовий аналіз.

Питання боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, раніше вже були предметом досліджень таких вчених, як П. П. Андрушко, А. С. Беніцький, О. О. Дудоров, Р. М. Мілові-

дов, О. В. Пустовіт, О. О. Чаричанський. Проте деякі питання даної проблеми й досі залишаються малодослідженими.

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України "Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом" під легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом належить розуміти вчинення дій, спрямованих на приховання чи маскуванню незаконного походження коштів або іншого майна чи володіння ними, прав на такі кошти або майно, джерела їх походження, місцезнаходження, переміщення, а так само набуття, володіння або використання коштів чи іншого майна з метою надання правомірного вигляду володінню, їх використанню або розпорядженню ними чи дій, спрямованих на приховання джерел їх походження, а також вчинення з такими коштами або іншим майном фінансової операції чи укладення щодо них угоди за умови усвідомлення особою того, що вони були одержані злочинним шляхом" [2]. Під незаконним заволодінням транспортним засобом відповідно до примітки 1 ст. 289 Кримінального кодексу України (далі — КК України) слід розуміти вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі.

Таким чином, легалізація (відмивання) доходів, одержаних від продажу транспортних засобів, які перебували у незаконному володінні, — це вчинення правочину з транспортним засобом, який було умисно і протиправно вилучено із володіння власника всупереч його волі, з метою набуття коштів від такого правочину чи їх використання.

Можна виділити наступні основні етапи вчинення вищезгаданого злочину:

1. Незаконне заволодіння транспортним засобом з корисливих мотивів. Сутність цього діяння полягає у тому, що особа умисно і протиправно вилучає транспортний засіб із власності потерпілого всупереч його волі з метою одержання матеріальної вигоди від незаконного продажу транспортного засобу чи подальшого використання коштів, отриманих злочинним шляхом.

2. Вчинення правочину щодо транспортного засобу, який було незаконно вилучено. Тобто злочинець укладає угоду по відчуженню транспортного засобу з метою отримання грошових коштів (наприклад, договір купівлі-продажу).

3. Отримання коштів від правочину з майном. Даний етап є умовно завершальним. Зміст його полягає у тому, що внаслідок правочину,